

Számbavétel a KISZ-ben

A kommunista ifjúsági mozgalom születésének 50. évfordulóját köszöntő ünnepi megemlékezésekkel egyidejűleg a KISZ szervezeti életében is nagy jelentőségű esemény, a tagösszeírás és a tagsági könyvek érvényesítése zárta az öszentendőt. s nyitotta meg az újat. A Központi Bizottság határozata értelmében a jövőben minden esztendő végén számba veszik az ifjúkommunisták népes táborát, s az akcióprogramok teljesítésének, a tagok munkájának értékelését összekapcsolják a tagsági könyvek érvényesítésével. A Központi Bizottság határozata kötelezővé tette a KISZ-tagok számára, hogy részt vegyenek az összeírásban és ennek kapcsán nyilatkozzanak: továbbra is a szervezethez tartozónak vallják-e magukat, s érvényesíttetni akarják-e tagsági könyvüket. A KISZ-bizottságok és alapszervezetek vezetésével országsszerte ezekben a napokban összegezik a tagösszeírás, a tagkönyvérvényesítés és a múlt évi akcióprogramok teljesítésének értékelése során elhangzott javaslatokat.

Magyar javaslat

Öttagú magyar delegáció vett részt azon az európai kollokviumon, amelyet a közelmúltban tartottak Párizsban az oktatás-nevelés időszerű kérdéseiről. A kollokvium határozatokat nem hozott csupán ajánlásokat fogadott el. Ezek egyike — amely arra hívja fel a szakemberek figyelmét, hogy a pedagógiában is minden erőfeszítést kell az elmélet és a gyakorlat egységének biztosítására — magyar javaslatra került az európai kollokvium ajánlásai közé.

Ki a gazdája a lakásszövetkezeteknek?

Új rendelet biztosítja az érdekképviselést

Szegeden 1960-ban alakult az első lakásszövetkezet, jelenleg 15 a számuk, s összesen 1510 lakás tartozik hozzájuk. Kormányrendelet intézkedik arról, hogy az állami beruházásból épülő új lakások mintegy ötven százaléka lesz a jövőben szövetkezeti. Vagyis Szegeden is megkezdődött a lakásszövetkezetek, illetve a szövetkezeti lakások száma.

A jelenlegi állapot, de különösen a következő évek perspektívája indokolja az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium múlt év végén kiadott rendeletét, amely összefoglalja a lakásszövetkezetek ügyeit intéző államigazgatási szervek feladatait, jogkörét. Ez előírja, hogy a tanácsok építésügyi és lakásügyi osztályainak feladatukra segíteni a lakásszövetkezeteknek és a szövetkezeti tagoknak problémáik megoldásában. A minisztériumi vizsgálatok ugyanis megállapították, hogy a tanácsoknál a segítség módja, aránya, gyakorlata nagyon eltérő, előfordul, hogy elhanyagolják a lakásszövetkezetek ügyeit.

Pedig éppen elég olyan ügy akad, amelyhez a szövetkezet közössége és az állam által befektetett hatalmas építési összegről védelme hatósági segítség szorú. Kezdődik ott, hogy a szövetkezeti lakásokhoz aránylag előnyös feltételekkel lehet jutni, s ebből az a hamis nézet alakul ki már a kivitelezőben: a leendő tu-

Másodpercenként 6 ezer művelet

Igy dolgozik a Minszk—22

Az Orion űrhajónak volt ilyen parancsnoki asztala: sokbillentyűs klaviatúra, égnek meredő, gombokkal, kapcsolókkal pettyezett műszerfal. Még a gombcsavargatók, billentyűnyomogatók széke is olyan, mint Jagelló hadnagy társaié volt — egyetlen „kacsaláb” forgó alkalmatoság. S mindez egy légkondicionált — 22 Celsius-fokon tartott —, kettős padlójú helyiségben, amelynek ajtaja igazán csak a parancsnoki asztal néhány tudós kezelője előtt nyílik meg.

A biztonságos környezet nem ok nélküli: rázkódástól, szélfúvástól, mindentől óvni kell a József Attila Tudományegyetem Kibernetikai Laboratóriumának új, Minszk—22-es típusú számológépét, amely a most kezdődött évben már két muszákot duruzsol át — jelforgóival másodpercenként 6 ezer műveleten túladván...

A természettudományi kar épületének egykori házmeszterlakásában — a Rerrich Béla tér 1. szám alatt — ott honra talált szerkezet egyébként már a múlt év ősze óta lökdösi elő magából a tényleg pillanatok alatt elvégzett számításokat. Az első 3 hónap azonban csak amolyan próbaideje volt a Minszknak — képességeinek javát lényegében alig néhány napja kamatoztatják kezelői. Kezelői, a TTK matematika szakos hallgatói — kiknek képzettségét is szolgálja a Szovjetunióban gyártott gép — meg azok a diplomás matematikusok, mérnökök, akik már

munkakönyves alkalmazottként sürgölődnek a vezérlőasztal körül.

Hogy miképp is megy végbe ez a kezelői sürgölődés?

A műveletek előkészítése a gép feletti kis szobákban kezdődik. Itt törlik a fejüket azok a munkatársak, akik az elvégzendő feladat matematikai képleteit állítják fel, s teszik át betáplálható formálakká. Ezeket a jól emészthető formulákat fürge női kezek kopogtatják végénincs papírszalagokra, s ezek a csíkok aztán a számológép eledelévé válnak...

Lyugtatott ennivalót sokfelől kap a Minszk. Etetik a különféle egyetemi intézmények — kezdve a kémiai tanácséktól a bölcsészettudományi kar intézeteiig —, etetik a működését tanulmányozó TTK-s hallgatók, s etetik azok a vállalatok is, amelyek „csinál meg, fizetem”-alapon dolgoztatnak a Rerrich Béla téren.

Mert ilyen bér munkája is van a messziről érkezett masinának! Számol a győri vagongyárnak, számol a Kecskeméti működő mezőgazdasági kísérleti intézetnek, s számol a szomszédos Hódmezővásárhely messze földön híres Majolikagyárának is. Ez utóbbinak számol csak igazán! A gyár igazgatója ugyanis meghallván az új gép Szegedre érkezését, arra kérte a laboratóriumot, hogy vállalja el a napi termelésük nyilvántartását. Így is lett! A telexgép délutánonként lekopogja az aznapi eredményeket, s másnap reg-

gel már a legapróbb részletekig kiszámított adatokkal tervezhetnek Váshárhelyen. Azelőtt éppen két hét kellett ahhoz, amit most pár perc alatt végez el a szorgalmas jövevény...

Muszka Dániel, a laboratórium műszaki vezetője azonban mégsem elégedett. Rossz érzéseit többek között az a körülmény táplálja, hogy a szegedi üzemek nemigen kopogtatnak náluk megrendelésekkel. Pedig hirdették szóval, írással a Minszk—22 munkába állását — mégis elég helybeli jelentkező. Csupán a Szegedi Tervező Vállalat, a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat, meg a Csongrád megyei Építőipari Vállalat ismerte fel eddig az új berendezés előnyeit — a többi gyár nem sok érdeklődést mutat. Így aztán továbbra is más városok megrendelőinek dolgoznak. A Budapesten székelő Országos Műszaki Könyvtár dokumentációs központjának például, amely egyik legnagyobb munkaadójuk, meg az Egészségügyi Minisztériumnak, amely ugyancsak sok munkát ígért az elkövetkező hónapokra-évekre. A leghosszabb szalagok azonban a Közlekedésügyi Minisztérium megbízásából futnak majd be a szerkezet — képzeletbeli — garatán. A JATE kibernetikai laboratóriumára bízják ugyanis az országgyűlés egyik utóbbi ülészakán megszavazott közlekedéspolitikai koncepció matematikai megalapozását. Ez a feladat lesz a legfogósabb, minden eddigi közül!

Van persze más gondja is a laboratóriumvezetőnek. Többek között az, hogy alig öt (5!) négyzetméternyi hely jut egy-egy munkatársra a volt házmeszterlakásban. Mérnökei, matematikusai jóformán egymás asztalán dolgoznak, s új helyiségek szerzésére egyelőre semmi remény...

Arra viszont nemcsak remény van, de határozott terv is, hogy a kettős muszákot hármasra növelik. Március 1-től már 800 ezer adat tárolására lesz képes a Minszk—22, így aztán dolgozhat, szinte megállás nélkül. Vállalhatja annak kiszámítását, hogy milyen gyakran fordul elő egy-egy fogalom az általános iskolák magyar tankönyveiben, meg azt is, hogy megmondja: érdemes-e gyártani nálunk paradicsomszedő kombájn. Mert ha kérdik, még ilyesmire is választ ad!

Akác László

A gyári „vakságról”

Azért az idézőjel, hogy megmássa a fogalmat, ugyanis nem a fehérbotos vakságról van itt szó. A látás csökkenése, korlátozottsága, a belátás, áttekintés, a következtető képesség hiánya volta azonban benne foglaltatik. Mert mit is jelent az, hogy gyári „vakság”?

Egy-egy üzemben, egy-egy munkahelyen az emberek éppúgy megszoknak, természetesnek, környezetükbe, életükbe illőnek érzékelnek mindent, mint, mondjuk, az otthonukban. A fent említett „vakság” tulajdonképpen ebből a megszokásból, a sok-sok beidegződésből adódik. Az „így van” megállapításhoz azután könnyen kapcsolódik még valami: „így van jól”. Műszakok, hetek, hónapok, esztendők; az idő valahogy megkövesíti a dolgokat, igen, így van jól, nem is lehetne, nem is lenne jó másként.

Pszichológiai tény: például az emberek, vezetők olykor nem veszik észre egy műhelyben a közvetlen baleseti veszélyt, napról napra elsiklik fölötté a tekintetük. Csofalkoznak, mikor a jövevény rámutat: oda védőrács kellene, sürgősen, amíg baj nem történik.

Persze, nemcsak a munkávédelemben találkozhatunk ilyenféle „vaksággal”. Ott kísért mindenütt a hétköznapiak során, a megszokottság, s párban jár vele a „nem látja a fától az erdőt”-féle mentalitás. Sok összetevője van az effajta látásgyöngülésnek, a nagyfokú koncentráltság, a specializálódás éppúgy, mint a kényelmesség, a pillanatnyi praktikusság keresése, a járt úthoz való ragaszkodás. Ami a legdöntőbb az egészben: a változtatás igényének hiánya. Ez pedig a gondolatnélküli elfogadásban, tudomásulvételben, az állandóság túlzott tisztelésében gyökerezik.

Sajnos, még ma is elég mélyen. Gyakran a friss szemekre, a változtató szándékokra, a fiatal — vagy fiatalos gondolkodású — kezdeményezőkre is rá akarják tukmálni a „helyi látásmódot”. Így van ez jól, mit akartok? — mondják. A legbosszantóbb az, amikor sokra képes, tudás és rátermettség alapján nagyra hivatott szakemberek is salabakter módjára viselkednek.

Természetesen gyára, közössége, embere válogatja, hol, milyen a reagálás a gyári, munkahelyi vakság előfordulásaira. A beszűkülés, a szemellenzösség, a „nem lát tovább az orránál”-féle rövidlátás kétségtelenül még mindig elég gyakori. Az új mechanizmus kaptára pedig akkor lesz gazdagabb, ha szorgalmasan hordják az egyes sejtekbe a mézet, s nem elégszenek meg az eddigivel. A népgazdaságnak is érdeke, hogy az egyes üzemekben mind előbb legyen a hasznos változtatások igénye. Hogy az igazgatótól a művezetől át a kétkezi munkásig mindenben eleven legyen az érdeklődés, legyen meg igyekezetében, akaratában a javítás, többlet törekvés szikrája.

Nem véletlenül szólunk mostanában sokat s egyre többet az üzemi demokráciáról. Ez ugyanis a meglátás és észrevétel igényét is jelenti, a maga helyén — éppen a „több szem többet lát” igazságánál fogva — kitűnő fegyver a gyári vakság ellen. Kitűnő, de még nem eléggé hasznosított.

A töprengés láncreakciója messzire visz ebben a témában. Sokféle megnyilvánulását tapasztalhatjuk még. Van, aki a forintnál nem lát tovább, vannak vezetők, akik túzokot áldoznának fel egy soványka verébért. Mások azon vitatkoznak, hasznosnak mondható-e az az újítás, amelyik a dolgozók egészségvédelmét, balesetvédelmét szolgálja, s nem fiadzik közvetlenül nyereséget. Némelyek az anyagi ösztönzésben nem disztigálnak kellőképp. Egyesek a gyárkapun túlra, a piacra nem figyelnek eléggé, görcsösen erőltetik már nem rentábilis termékek előállítását. Mások a tanulástól, tapasztalatgyűjtéstől sajnálják az időt, fáradságot, aztán szívják a fogukat, ha túl sok lesz a „tanulópénz”.

Sok esetben a munkás alig vagy csak igen keveset tud arról, hogy az általa végzett műveletek előtt s azt követően mi is történik. Nem érzékeli a termelési folyamatot, saját munkájának helyét az egészben, ami szintén gátja lehet ötletnek, kezdeményezésnek.

Egy-egy dologba beleszokni, az ismeretlentől idegenkedni, megfáradni is, megvédeni is emberi dolog. Emberi gyöngeségekből táplálkozik a gyári, hivatali, munkahelyi vakság is, de ezek a gyöngeségek nem legyőzhetetlenek. A recept: a demokrácia. Mert több szem többet lát, több koponyában több neuron munkálkodhat a közös célért; együtt kell megnézni, megvilágítani és jobbítani a dolgokat.

Simai Mihály

Gyorsvonal Makó—Budapest között

A MÁV Szegedi Igazgatósága — terveivel szemben jóval hamarabb — mintegy 21 millió forint költséggel korszerűsítette a hódmezővásárhely—makói pályát és egy 6,7 kilométeres új vonalat épített. A megerősített vágányokon az eddigi 30 helyett 60 kilométerre növekedhet a szerelvények sebessége.

Az első gyorsvonalat — amely tegnap futott be először Makóra — ünnepélyesen fogadták. Az elhangzott üdvözlő beszédből az is kiderült, hogy ezelőtt sohasem járt közvetlen gyorsvonatpár Makó—Budapest között. Az utas, aki Makóról Budapestre, vagy Szolnokra indult, előbb például Újszegedre,

majd vonatpótló autóbusszal Makó helyi személyvonatok a segítségével Szeged állomás-jövőben 12 kilométerrel rövidebb úton, Apátfalva állomáshoz, majd kikerüléssel, átszállás nélkül, közvetlenül jutnak el január 7-től reggel 5 óra 16 perckor indul a gyors Makóról és ugyanazon 23 óra 29 perckor érkezik vissza. Közben természetesen nincs szükség időt rabló átszállás-vezetőn érinti a szerencsés ra, kitérőkre — az emberek változás: az átépítés előtt szinte órákat takaríthatnak egy-egy teherkocsit maximeg. A Hódmezővásárhely—mum 14—16 tonnával terhel-Apátfalva—Makó között hetek, most 24—25 tonnára apátfalvai átszállással közle-emelkedik a raksúly.

SZERDA,
1969. JANUÁR 8.

DÉL-MAGYARORSZÁG 3

K. J.